

دانشگاه علوم پزشکی اراک
مرکز آموزشی درمانی ولیعصر (عج)
عنوان : دستورالعمل نظافت ، شستشو ، گندزدایی و لکه زدایی واحدهای
پشتیبان

تاریخ اولین ابلاغ : 1398/10/24
تاریخ آخرین بازنگری : 1404/02/27
تاریخ بازنگری بعدی: 1405/02/27
کد سند : IN/EH/09/06

عنوان دستورالعمل :

دستورالعمل نظافت ، شستشو ، گندزدایی و لکه زدایی بخش های پشتیبانی

دامنه :

واحدهای پشتیبان

هدف:

جلوگیری از انتقال عفونت از طریق عوامل محیطی، ارتقا سطح سلامت و بهداشت

فرد پاسخگو: روش ارزیابی :

مسئول واحدهای پشتیبان ، پرسنل خدمات ، کارشناس بهداشت محیط ، سوپروایزر کنترل عفونت ، ارزیابی از طریق مشاهده و مستندات

روش اجرا:

- سطوح مربوط به بخشهای بیمارستان شامل کف اتاق، دیوارها، مبلمان و سایر وسایل که به ظاهر تمیز و خشک می باشند، از نظر خطر انتقال عفونت دارای ریسک پائین می باشند. وجود محیطی تمیز و مناسب برای اجرای استانداردهای بهداشتی و ضد عفونی لازم بوده و باعث اطمینان خاطر بیماران و سایر پرسنل می گردد. سطوح و وسایل مرطوب محیط مناسب تری را برای انتقال پاتوژنهای احتمالی و رشد میکروارگانیسم ها بوجود می آورند.
- محلولهای پاک کننده و وسایلی که جهت نظافت استفاده می شوند ، ممکن است شدیداً با باکتریها آلوده شده باشند که بایستی پس از اتمام نظافت سریعاً از محیط درمان بیماران و با تهیه مواد غذایی دور گرداند، نظافت معمولی می تواند بیشتر لوازم را بطور نسبی از خطر انتقال عفونت پاک کرده و از نظر حمل و نقل ایمن گرداند.
- مواد ضد عفونی بطور عمومی لازم نبوده و تنها بصورت کنترل شده و تحت سیاست خاصی بایستی مورد استفاده قرار گیرند ، در صورت استفاده از مواد ضد عفونی بایستی حتماً بصورت صحیح رقیق شده و برای هر بار استفاده بصورت تازه تهیه شده و پس از استفاده بلافاصله دور ریخته شده شوند.
- انجام مراحل نظافت در بخشها به عهده پرسنل خدمات بوده و بایستی بر طبق برنامه مشخص کلیه لوازمی که نیاز به نظافت داشته مشخص گردیده و تناوب این نظافت و نوع آن از نظر استفاده از مواد ضد عفونی برای هر بخش بصورت کامل مشخص گردد. در مواردی که خطر انتقال عفونت افزایش می یابد از قبیل ریختن خون یا خون آلوده به ویروس HIV و HBV ، یا وجود بیمار با خطرات بالا در بخش ، مراحل نظافت و ضد عفونی حتماً بایستی با نظارت پرستار مسئول بخش صورت گیرد. تنظیم برنامه نظافت هر بخش بایستی با موافقت مسئول پرستاری همان بخش و در بخشهای پر خطر از قبیل (اتاق عمل ، ICU و کت لب و CSR) حتماً با موافقت کمیته کنترل عفونت انجام گیرد.

دستورالعمل نظافت زمین (کف)

✓ طی دو ساعت پس از پاک کردن زمین (با ماده گند زدا یا بدون ماده گندزدا) میزان آلودگی باکتریها مشابه زمان قبل از پاک کردن خواهد شد. لذا میزان عفونت تحت تاثیر استفاده از یک ماده گندزدا قرار نمی گیرد که بطور معمول مصرف یک ماده دترجنت به تنهایی کافی خواهد بود فقط در مواردی که خطر آلودگی با بعضی عوامل بیماری زا وجود دارد باید از یک ماده گندزدا استفاده شود.

پاک کردن زمین بدون استفاده از دترجنتها:

دانشگاه علوم پزشکی اراک
مرکز آموزشی درمانی ولیعصر (عج)
عنوان : دستورالعمل نظافت ، شستشو ، گندزدایی و لکه زدایی واحدهای
پشتیبان

تاریخ اولین ابلاغ : 1398/10/24
تاریخ آخرین بازنگری : 1404/02/27
تاریخ بازنگری بعدی : 1405/02/27
کد سند : IN/EH/09/06

✓ در محل تهیه غذا و ارائه خدمات به بیماران و نیز اتاق درمان و مراقبت از آنها از جاروهای دستی نباید استفاده شود در این مورد استفاده از جاروی برقی یا زمین شوی جاذب گرد و غبار روش مناسبی است .

پاک کردن زمین با استفاده از مواد پاک کننده :

- ✓ برای لکه گیری و جرم گیری استفاده از یک ماده دترجنت لازم است .
- ✓ توالتها و سایر نواحی مرطوب بایستی حداقل روزی یک بار با مواد پاک کننده شسته شود . زمین شوی و لوازم لازم باید پاک و تمیز شده و در جایی مناسب تخلیه و خشک شوند .
- ✓ سطرها نیز باید آبکشی شده و بصورت وارونه نگهداری شود .
- ✓ محلولهای پاک کننده باید مرتباً تعویض شده و پس از اتمام نظافت روزانه دور ریخته شود . بعد از پاک کردن سطوح باید حتی الامکان خشک باقی بماند .

پاشیده شدن خون مواد آلوده بدن در محیط :

✓ به دنبال ریخته شدن موادی مانند ادرار یا غذا ، پاک کردن آن محل با آب و یک ماده دترجنت معمولاً کافی است ولی اگر ترشحات ، حاوی ارگانسمهای بالقوه خطرناک باشند باید از یک ماده گندزدا استفاده کرد . برای پاک کردن ترشحاتی که از آلودگی آنها مطمئن هستیم باید همیشه دستکش یکبار مصرف پوشید و اگر خطر آلودگی لباس وجود دارد بایستی از آپرون پلاستیکی (یکبار مصرف) استفاده گردد .

در صورت پاشیده شدن خون و مایعات آلوده به خون در محیط (به دلیل احتمال آلودگی با عوامل بیماری زای منتقله از راه خون مانند ایدز و غیره) توصیه می شود که :

1. دستکش و در صورت لزوم سایر محافظ ها پوشیده شود .
2. خون و مواد آلوده با حوله یکبار مصرف جمع آوری و پاک شود (حوله یکبار مصرف دستمال کاغذی و یا ساخته شده از الیاف پنبه گفته می شود) و حوله مورد استفاده داخل سطل زرد عفونی ریخته شود.
3. محل مورد نظر با آب و دترجنت شسته شود.
4. با محلول هیپوکلریت سدیم (آب ژاول خانگی یا وایتکس) 1% گندزدایی شود.

در صورتی که مقدار زیاد خون یا مایعات آلوده به خون در محیط ریخته شده (بیشتر از 30 سی سی) یا اگر خون و سایر مایعات محتوای شیشه شکسته با اشیاء نوک تیز باشند باید :

1. حوله یکبار مصرف روی آن پهن نمود و موضع را پوشاند.
2. روی آن محلول هیپوکلریت سدیم با رقت 20 % ریخت و حداقل ده دقیقه صبر کرد .
3. با حوله یکبار مصرف آن را جمع کرد .
4. با آب و صابون محل را پاک و تمیز نمود .
5. با محلول هیپوکلریت سدیم 1% گندزدایی انجام شود .

دیوار ها و سقف ها :

✓ پاک کردن دیوار ها و سقف ها باید در حد کافی صورت گیرد تا خاک و لکه بر روی آنها مشاهده نشود. گندزدایی این قسمتها مورد نیاز نمی باشد. مگر در صورت مشاهده آلودگی شناخته شده خون ، ادرار، مایع الوده کننده که باید پاک شود. در زمان پاک کردن دیوارها

دانشگاه علوم پزشکی اراک
مرکز آموزشی درمانی ولیعصر (عج)
عنوان: دستورالعمل نظافت، شستشو، گندزدایی و لکه زدایی واحدهای
پشتیبان

تاریخ اولین ابلاغ: 1398/10/24
تاریخ آخرین بازنگری: 1404/02/27
تاریخ بازنگری بعدی: 1405/02/27
کد سند: IN/EH/09/06

سطوح آنها باید حتی المقدور خشک نگه داشته شود. آسیب دیدن دیوارها باعث مشخص شده زیر آن شده و خون ریخته شده به طور کامل پاک نمی شود و به دنبال مرطوب شدن، به شدت با باکتری آلودگی پیدا می نماید. بنا براین این گونه دیوارها باید به سرعت ترمیم شوند.

دستور العمل مربوط به وسایل مورد استفاده جهت نظافت:

- ✓ جهت نظافت حمامها و سینکها بایستی از برسهای نایلونی استفاده شود.
- ✓ استفاده از دستمالهای پنبه ای یا برسهای غیرپلاستیکی موجب آلودگی شدید آنها شده و ضدعفونی آنها را مشکل میکند، به همین دلیل نباید مورد استفاده قرار گیرد.
- ✓ در صورتی که پارچه های چند بار مصرف برای نظافت استفاده می شوند، پارچه ها بایستی پس از هر بار استفاده شسته شده و سپس خشک گردند.
- ✓ استفاده از پارچه های مختلف برای محل آشپزخانه و یا غذا خوری ضروری می باشد.

سایر سطوح:

- ✓ روی کمد ها باید با یک محلول دترجنت تازه تهیه شده و دستمال یکبار مصرف پاک شود. در صورت لزوم بایستی سایر ااثاثیه نیز به همین روش پاک شوند. قفسه ها و طاقچه ها باید به صورت مرتب با دستمال مرطوب گردگیری و اگر گرد و خاک روی آن تجمع میابد لازم است مدت زمان نظافت نزدیکتر شود.

حمام:

- ✓ حمام و سینک باید حداقل روزی یک بار توسط پرسنل خدمات شسته شوند. بیماران نیز باید تشویق شوند تا بعد از هر بار استحمام، حمام را پاک و تمیز کنند. برای پاک کردن به طور روزانه، استفاده از یک ماده دترجنت کافی است. بعد از استحمام بیماران عفونی یا قبل از استحمام بیمارانی که زخم باز دارند، باید حمام را گندزدایی نمود.

توالت ها:

- ✓ سینک یا نشیمن توالت و دستگیره ها باید حداقل در هر شیفت کاری یک بار نظافت شوند، همچنین اگر به وضوح و به صورت قابل رویت آلوده شوند نیز می بایست نظافت شوند. برای پاک کردن روزانه باید از یک محلول دترجنت و آب ژاول 1% استفاده کرد. لازم به ذکر است ریختن ماده گندزدا به داخل سوراخ توالت یا فاضلاب خطر عفونت را کم نمی کند.

دستور العمل استفاده از صابون مایع:

- ✓ در صورتی که هنگام استفاده از صابون مایع، اطراف ظرفشویی آلوده به قطرات صابون گردید، بایستی تمیز و صابونهای اضافی پاک گردد. پس از اتمام صابون موجود در ظرف صابون مایع، از پر کردن مجدد آن خودداری کرده و حتما پس از شستشو، گندزدایی و خشک کردن ظرف، اقدام به پر کردن آن ننماید. باقی ماندن آلودگی ها در اطراف ظرف و یا پر کردن مجدد آن، بدون شستشو و خشک نمودن، باعث رشد میکروارگانیسم در صابون مایع می شود.

تخت و لاکر:

دانشگاه علوم پزشکی اراک
مرکز آموزشی درمانی ولیعصر (عج)
عنوان : دستورالعمل نظافت ، شستشو ، گندزدایی و لکه زدایی واحدهای
پشتیبان

تاریخ اولین ابلاغ : 1398/10/24
تاریخ آخرین بازنگری : 1404/02/27
تاریخ بازنگری بعدی : 1405/02/27
کد سند : IN/EH/09/06

✓ تختها و لاکرهای بیماران را باید روزانه با ماده دترجنت مناسب ، دستمال کشیده شود. و بعد از ترخیص بیمار با یک ماده دترجنت پاک و خشک کرده سپس با استفاده از یک ماده گندزدا ، گندزدایی شود.

ترالی پانسمان و دارو:

✓ قبل از انجام کار و پایان هر شیفت کاری بایستی روی ترالی با محلول گندزدای مورد استفاده در بیمارستان ، نظافت و گندزدایی شود.

تشك و بالشها :

✓ باید داخل روکش (رویه) ضد آب قرار گیرند و اگر احتمال آلودگی آنها با مایعات بدن بیمار در داخل يك رویه ضد آب دیگر نیز قرار گیرند . برای رفع آلودگی روکش ها استفاده از محلول دترجنت و خشك کردن آنها معمولاً کافی است.
✓ گندزدایی با محلول فنول ، نفوذ پذیری روکش این لوازم را بیشتر می کند . لذا در صورت امکان از مصرف این گونه گندزداها بایستی جلوگیری شود.

پرده ها :

✓ پرده ها باید در صورت وجود آلودگی قابل رویت و همچنین هر سه ماه یکبار شسته شود .

ماشین های شیو:

✓ معمولاً از نوع یکبار مصرف هستند ولی هنگام استفاده از موزر پس از جدا کردن قطعات آن و تمیز کردن موهای آن با اسپری سریع الاثر ضدعفونی می شود .

نظافت قاب عکس ها و تلویزیون :

✓ می بایست با دستمال مرطوب هفتگی گردگیری شود.

نظافت تلفن و یخچالها:

✓ تلفن ها می بایست روزانه با محلول ضدعفونی سطح متوسط یا پایین ضدعفونی شود.
✓ یخچالها باید بصورت هفتگی تمیز شوند و باید دقت شود از گذاشتن پلاستیک سیاه داخل یخچال خودداری گردد.

رفع آلودگی از لوازمی که مصارف بالینی ندارند:

✓ لوازم مخصوص تراشیدن مو ، کاسه ها و ظروف پلاستیکی مخصوص شست و شو باید بعد از هربار مصرف بطور کامل با دترجنت و آب داغ شسته و خشک گردد . ترجیحاً این ظروف باید بصورت جداگانه و وارونه نگهداری شود . در واحدهای پرخطر پس از ترخیص بیمار می بایست گندزدایی این لوازم و ظروف توسط حرارت و مواد گندزدای مورد استفاده بیمارستان صورت گیرد .

امکانات و تسهیلات مورد نیاز :

مواد گندزدا، جارو برقی ، زمین شوی ، دستمال

منابع:

- دستورالعمل های ابلاغی وزارت بهداشت

دانشگاه علوم پزشکی اراک
مرکز آموزشی درمانی ولیعصر (عج)
عنوان : دستورالعمل نظافت ، شستشو ، گندزدایی و لکه زدایی واحدهای
پشتیبان

تاریخ اولین ابلاغ : 1398/10/24
تاریخ آخرین بازنگری : 1404/02/27
تاریخ بازنگری بعدی : 1405/02/27
کد سند : IN/EH/09/06

- کتابچه بهداشت محیط و ایمنی شغل ، راهنمای کشوری کنترل عفونت های بیمارستانی ، کلیات مهندسی بهداشت محیط – دکتر محمد هادی دهقانی

تهیه کننده/ تهیه کنندگان		
محمد تقی جودکی (سوپروایزر کنترل عفونت)	مهندس الهام تقوایی (مسئول واحد بهداشت محیط)	مهرداد نحوی (سوپروایزر آزمایشگاه)
ابلاغ کننده	تصویب کننده	تأیید کننده
دکتر رضا شجاعی (ریاست بیمارستان)	دکتر رضا شجاعی (ریاست بیمارستان)	کمیته بهداشت محیط بیمارستان